

Neste Oyj
Jalostamontie 36
06101 Porvoo

Anttila – Kilpilahti voimajohdot

Päätös ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA-menettely) soveltamisesta yksittäistapauksessa

1 Hanke ja hankkeesta vastaava

Uuden voimajohtoyhteyden (400 ja 400 +110 kilovoltia) rakentaminen
välillä Anttila – Kilpilahti, Porvoo ja Sipoo, Neste Oyj.

2 Asian vireille tulo

Hankkeesta vastaava on toimittanut 30.8.2024 ELY-keskukselle pyynnön
päätöksestä ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA-menettely)
soveltamisesta yksittäistapauksessa ja samalla toimittanut
ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (YVA-lain, 252/2017) 12 §:n
ja ympäristövaikutusten arvioinnista annetun valtioneuvoston asetuksen
(YVA-asetuksen) 1 §:n edellyttämät tiedot hankkeesta.

3 ELY-keskuksen ratkaisu

**Neste Oyj:n Anttila – Kilpilahti voimajohdot -hankkeeseen ei sovelleta
ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252/2017) mukaista
arviointimenettelyä.**

Hankkeen ja sen ympäristövaikutusten kuvaus sekä asian käsittely ja ELY-
keskuksen ratkaisun perustelut on esitetty seuraavassa.

4 Hankkeesta vastaavan toimittamat tiedot

Hankkeen kuvaus ja sijainti

Neste Oyj yhdessä Borealis Polymers Oy:n kanssa selvittää uutta 400 ja 400+110 kilovoltin voimajohtoyhteyttä välillä Anttila - Kilpilahti. Uusilla voimajohdoilla on tarkoitus korvata olemassa olevat 110 kV:n linjat Anttilan muuntoasemalta Kilpilahden teollisuusalueelle. Uusittavat ja parannettavat yhteydet sijoittuvat pääosin Porvoon kaupungin alueelle, pohjoisosissa pieneltä osin Sipoon kunnan alueelle. Tarkasteltavien voimajohto-osuuksien pituus on vaihtoehdossa A noin 10,8 km, vaihtoehdossa B noin 11,2 km ja vaihtoehdossa C noin 10,9 km. Lopullinen pituus kunkin johtosuuden osalta määräytyy sen mukaan, miltä suunnalta liityntä Anttilan sähköasemalle on mahdollista toteuttaa.

Johtovaihtoehto A sijoittuu pääosin olemassa olevalle johtoaukealle paikalle, aukealle jäävän 450 kV:n yhteyden länsipuolelle yhteensä noin 9,2 kilometrin matkalta. Nykyisestä linjauksesta erottuva, uutta johtokäytävää edellyttävä osuus on noin 1,5 kilometriä ja se sijoittuu reitin pohjoisosiin Anttilan sähköaseman läheisyyteen.

Johtovaihtoehto B sijoittuu vaihtoehdon A rinnalle johdon länsipuolella ja sen toteuttaminen käytännössä leventää johtoaukeaa A eteläpäädyssä 2,4 kilometrin matkalla Kilpilahdesta Taviskärin alueelle saakka. Tämän jälkeen johtoreitti eroaa olemassa olevasta käytävästä 3,4 kilometrin osuudella. Tämä osuus johdosta sijoittuu lännemmäs, junaradan länsipuolelle ja johdot yhdistyvät rinnakkain yhteiseen käytävään taas pohjoisempana Högforsmossenin alueella. Pohjoisimman osuuden Anttilan sähköasemalle saakka reitit noudattelevat vaihtoehdon A mukaista linjausta sen länsipuolella. Rinnakkain yhteisessä käytävässä johdot kulkevat vaihtoehdossa A+B yhteensä 7,9 kilometriä eroten mainitun 3,4 kilometrin matkalta reitin keskivaiheilla. Johtovaihtoehto B on suunniteltu liittymään Anttilan sähköasemalle pohjoisesta siten, että se kiertää sähköaseman alueen lännen puolelta ja liittyy tämän jälkeen aseman pohjoispuolelle.

Johtovaihtoehto C sijoittuu eteläpäädyssä voimajohtovaihtoehdon A rinnalle 5,2 kilometrin matkalla, reittivaihtoehdosta A katsoen länteen, junaradan itäpuolelle. Ennen Västergårdia reittivaihtoehto C erkaantuu kohti luodetta, ylittää junaradan sijoittuen radan länsipuolelle noin 650 metrin matkalla palaten sitten radan itäpuolelle, jonka rinnalla voimajohtoreitti C tämän jälkeen 3,2 kilometrin verran aina Olusasin eteläpuolelle saakka. Tämän jälkeen johtoreitti C kääntyy uudelleen kohti luodetta, ylittäen junaradan hieman vaihtoehtoja A ja B etelämpänä. Viimeinen 1,5 kilometriä ennen liittymistä Anttilan sähköasemalle noudattelee reittivaihtoehtojen A ja B mukaista linjaa. Käytännössä reitti C

edellyttää eniten uuden johtoauekan raivaamista, tosin sijoituessa junaradan vierelle rata-alueen välittömään läheisyyteen, on voimajohdon sijoitusalueella jo nykyisellään olemassa olevaa avointa aluetta.

Ympäristön nykytila hankkeen vaikutusalueella

Voimajohto sijoittuu voimakkaasti ihmisvaikutteiselle alueelle olemassa olevan voimajohtokäytävän ja junaradan rinnalle. Hankealueen läheisyydessä sijaitsevat mm. Nesteen Kilpilahden jalostamo, ajoharjoittelurata, jäteasema ja ampumarata. Lisäksi reitin keskivaiheille sekä osin myös pohjoisosiin sijoittuu viljelykäytössä olevia peltoalueita. Suunniteltujen voimajohtoreittien alueella metsien puusto on pääsääntöisesti nuorta ja alueella on paikoin laajojakin hakkuuaukkoja ja taimikoita. Talouskäyttö, puuston kuvioittainen tasaikäisyys sekä kuvioden pienipiirteisyys on koko selvitysalueelle leimallista, vanhempaa puustoa ei juurikaan esiinny.

Voimajohtoreitti sijoittuu pääosin haja-asutusalueelle, mutta myös pieniltä osin kyläalueelle. Voimajohtovaihtoehdon A välittömään läheisyyteen alle 100 metrin etäisyydelle sijoittuu kolme lomarakennusta, mutta ei asuinrakennuksia. Vaihtoehtojen B ja C läheisyyteen 100 metrin säteellä ei sijoitu loma- tai asuinrakennuksia.

Hankealueen lähiseudulla ei sijaitse valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita. Lähin valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö sijaitsee 3, 5 kilometrin etäisyydellä voimajohdon itäpuolella. Voimajohtoreitille ja sen läheisyyteen sijoittuu kolme kiinteää muinaisjäännöstä.

Voimajohdon reitillä ei ole luonnonsuojelulain mukaisia suojeltuja luontotyyppejä, mutta alueella on joitakin metsälain mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä, kuten pienvesien lähiympäristöjä.

Voimajohtoreitin eteläosaan sijoittuu luonnontilainen keidassuo Fågelmossen, joka sijaitsee Kilpilahden jalostamon pohjoispuolella ja suunnitellun voimajohdon hankealueen eteläpuolella. Suoalueen pohjoisosaa halkovat jo nykyisellään olemassa olevat voimajohdot. Hankealueen pohjoisosiin sijoittuu Flymossenin keidassuo, joka on reunoiltaan ojitettu, mutta keskiosaltaan ojittamaton ja luonnontilainen. Voimajohtovaihtoehto C sijoittuu lähimmillään noin 70 metrin etäisyydelle suon arvokkaista osista. Lisäksi voimajohtojen suunnittelualueelle sijoittuu kaksi metsälain 10 §:n tarkoittamaa kohdetta. Reitin keskivaiheilla sijaitsee Mossakärrbackenin puro, joka täyttää Natura-luontotyyppille pikkujoet ja purot annetut määritelmät. Puroon on istutettu taimenta.

Suunnitellut voimajohtoreittivaihtoehdot A–C sijoittuvat lähimmillään noin 520 metrin etäisyydelle *Boxin suot* (FI0100068) Natura-alueesta. Boxin

soiden Natura-alueen rajaukselle sijoittuu lisäksi neljä yksityismaan ja yksi valtionmaan luonnonsuojelualue, ja alue kuuluu osaksi soidensuojeluohjelmaa. Hankealueella tai sen läheisyydessä ei sijaitse muita Natura-alueita tai aluemaisia suojelukohteita.

Suunniteltujen voimajohtoreittien läheisyydestä ei ole tiedossa suurten, salassa pidettävien petolintujen pesiä. Päiväpetolinnuista alueella esiintyy tuulihaukkaa, nuolihaukkaa, hiirihaukkaa ja mehiläishaukkaa; valtaosa lajihavainnoista koskee yksittäisiä, ei pesiviä yksilöitä ja tunnetut pesät sijoittuvat yli 500 metrin etäisyydelle hankealueesta. Luontoselvitysten mukaan Fågelmossenia ympäröivissä metsissä esiintyy suhteellisen runsaasti teeriä, metsoja ja pyitä. Lisäksi havaintoja on tehty Taviskärin peltoalueen eteläpuolelta ja Västergårdin pohjoispuolisten kallioalueiden tienoilla. Fågelmossenin suo on myös linnuston kannalta erityisen arvokas alue.

Suunnitellun voimajohtoyhteyden lähialueella on käynnissä useampia eri suunnitteluvaiheissa olevia voimajohtohankkeita, joiden liityntä on tarkoitus toteuttaa Anttilan sähköasemalle. Näitä hankkeita ovat Fingrid Oyj:n 400 kV Anttila-Länsisalmi ja 400 kV Hausjärvi-Anttila sekä Sipoon energian 110 kV Anttila-Kallbäck. Lisäksi Anttilan sähköaseman läheisyyteen on suunnitteilla datakeskus ja suunnitteilla olevan Itäradan linjausvaihtoehtoja kulkee alueen läheisyydessä.

Hankkeen ympäristövaikutukset ja esitys niiden lieventämistoimista

Uuden voimajohdon rakentamishankkeella ei ole kokonaisuutena merkittäviä vaikutuksia maankäyttöön nykytilanteeseen verrattuna. Voimajohto ei ole ristiriidassa alueella voimassa olevien kaavojen kanssa. Voimajohto rajoittaa maankäyttöä johtoalueella ja sen läheisyydessä. Välillisesti voimajohtohanke saattaa vaikuttaa maankäytön sijoittumiseen ja sen laajenemissuuntaan.

Lähin asuinrakennus sijoittuu noin 155 metrin etäisyydelle voimajohtoavaihtoehtoista ja lähin lomarakennus noin 30 metrin etäisyydelle voimajohdosta A. Hankkeella ei ole vaikutuksia alueen nykyiselle virkistyskäytölle. Hankkeeseen liittyvät rakennustyöt, kuten uusien pylväiden pystyttäminen ja vanhojen purkaminen, aiheuttavat lyhytkestoista häiriötä lähialueen asukkaille. Rakentamisen aikaiset työvaiheet voivat haitata alueella kulkemista ja työskentelyalueiden läheisyydessä liikkumista voidaan joutua lyhytkestoisesti rajoittamaan turvallisuussyistä.

Voimajohdon sähkövaraus synnyttää sen läheisyyteen sähkö- ja magneettikentän. Magneettikenttien voimakkuus riippuu voimajohdon tai johtojen jännitetasosta. Magneettikentän voimakkuus on suurin

voimajohdon alla ja vaimenee poispäin mentäessä. Hankkeesta ei arvioida aiheutuvan vaikutuksia terveyteen.

Voimajohdot heikentävät maisemakuvan yhtenäisyyttä niiden lähiympäristössä. Laajimmat avoimet maisematilat hankealueella ovat Fågelmossenin itäosan suon sekä peltoaukeiden ylityskohdat. Puustoisilla alueilla voimajohdon maisemavaikutus on pääosin paikallinen ja kohdistuu lähinnä johtoaukeaan ja sen välittömään lähiympäristöön, sillä pylväät ja johtimet peittyvät puuston vaikutuksesta johtoaukealta pois siirryttäessä. Pääosin voimajohdon maisemalliset vaikutukset jäävät pieniksi, sillä se sijoittuu suurimman osan matkasta olemassa olevan voimajohdon ja junaradan rinnalle, jossa on jo ennestään maisemaan vaikuttavia rakennelmia. Myöskään muutokset teiden risteymäkohdissa eivät ole merkittäviä eivätkä muuta lähimaisemaa oleellisesti.

Hankkeen vaikutusalueella ei sijaitse valtakunnallisesti tai alueellisesti arvokkaita maisema-alueita tai valtakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi (RKY) luokiteltuja kohteita. Voimajohtovaihtoehdon A reitillä sijaitsee yksi kiinteä muinaisjäännös, joka tulee ottaa huomioon pylvässuunnittelussa ja alueella rakennusaikana liikuttaessa.

Anttila-Kilpilahti voimajohtohankkeessa uusi voimajohto sijoittuu pääosin olemassa olevan johtoalueen ja junaradan rinnalle sekä liittyy Anttilan alueella olevaan sähköasemaan, jotka vaikuttavat alueen maisemaan jo tälläkin hetkellä. Uudet korkeammat rakenteet erottuvat alueen maisemassa kauemmas, mutta kokonaisuutena arvioiden johtorakenteiden aiheuttamat muutokset maisemassa jäävät vähäisiksi verrattuna nykytilanteeseen.

Uusi voimajohto sijoittuu pääosin alueella jo olemassa olevan johtoalueen ja junaradan rinnalle. Rakentamisvaiheessa voimajohtoalueen levennysalueelta kaadetaan puusto, mutta aluskasvillisuus jää ennalleen. Työkoneiden kulkureiteillä kasvillisuus voi kulua, mutta kasvillisuus palautuu vähitellen ennalleen. Uusien pylväspaikkojen alueilta kasvillisuus häviää rakentamisen aikana. Rakentamisaikoina kasvilajiston koostumus voi muuttua.

Anttila–Kilpilahti voimajohdon alueella kasvillisuuden osalta merkittävimmät luontoarvot ovat reitin eteläpään sijoittuvalla luonnontilaisella Fågelmossenin suon itäisellä osa-alueella. Alue tulee ottaa huomioon pylvässiioittelussa sekä rakentamisen aikana, ja välttää suoalueella turhaa koneilla liikkumista. Flymossenin alueelle ei arvioida kohdistuvan vaikutuksia, sillä voimajohtovaihtoehdot sijoittuvat riittävän etäälle maakunnallisesti arvokkaasta suosta. Flymossenin suoalueen ja kaikkien suunniteltujen linjausten väliin jää olemassa oleva junarata, eikä suunnitellun voimajohtolinjauksen alueella ja Flymossenin suoalueella arvioida olevan hydrologisia yhteyksiä. Radan itäpuolinen metsäalue,

johon lähin suunniteltu vaihtoehto C sijoittuu, on suoalueen kohdalla pääosin hakattu viime vuosien aikana.

Vaihtoehto A risteää Mossakärrbackenin puron kanssa, mutta suunnitellut risteämiskohdat sijoittuvat jo muuttuneille alueille, joilla hankkeen toteuttaminen ei edellytä hakkuita. Puron uoma ympäristöineen tulee huomioida rakentamisvaiheessa alueella työkoneilla liikuttaessa, sekä mahdollisuuksien mukaan pyrkiä sijoittamaan pylväspaikat mahdollisimman etäälle uomasta, jotta kiintoaineksen päätyminen puroon jäisi mahdollisimman vähäiseksi. Toiminta-aikana voimajohtolla ei ole vaikutusta Mossakärrbackenin puron uomaan tai sen lähiympäristöön.

Anttila–Kilpilahti voimajohto sijoittuu luontoarvoiltaan tavanomaiselle ja monin paikoin luonnontilaltaan muuttuneille alueille, joten vaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin katsotaan pääasiassa vähäisiksi, kunhan Fågelmosseinin alue huomioidaan voimajohtoon rakentamisen aikana.

Voimajohtoon reittivaihtoehtojen A–C reitillä tai lähistössä ei sijaitse muita luonnonsuojelualueita, luonnonsuojeluohjelmakohteita, soidensuojelun täydennysehdotuskohteita, kansainvälisesti tai kansallisesti tärkeitä lintualueita tai valtakunnallisesti arvokkaita geologisia kohteita. Pitkien etäisyyksien vuoksi muille suojelualueille ei arvioida aiheutuvan vaikutuksia, sillä voimajohtojen vaikutukset kohdistuvat pääsääntöisesti voimajohtojen ja erityisesti pylväspaikkojen välittömään läheisyyteen.

Voimajohtojen merkittävimmät vaikutukset linnustolle aiheutuvat suorista elinympäristöjen menetyksistä ja reuna-alueiden elinympäristöjen muutoksista sekä johdinten ja pylväiden aiheuttamasta törmäysriskistä. Rakentamisaikaisia haittoja aiheutuu myös melusta ja ihmistoiminnan aiheuttamasta häiriöstä alueella. Uusia johtoalueita perustettaessa tapahtuu myös elinympäristöjen pirstoutumista erityisesti suojaisampia metsäalueita suosivan lajiston osalta.

Voimajohtoon käytön aikana linnut voivat törmätä voimajohtoihin. Laskennallisen törmäysriskin voidaan esittää kasvavan, kun törmäyksen mahdollistavia virtajohtimia on enemmän. Käytännössä johtimien määrän muutoksella on kuitenkin voimajohtokokonaisuuden näkyvyyttä parantava vaikutus ja siten johtimien määrän lisäys vaikuttaa törmäysriskiä vähentävästi (Koskimies 2009). Mikäli voimajohtot toteutetaan portaalitypistä eli osajohtimet sijoitetaan samalla tasolle, jäävät mahdolliset linnustovaikutukset pienemmäksi kuin useammalla tasolla olevilla johtimilla. Johdinten ohella törmäysriskiä aiheuttavat voimajohtopylväät sekä harukset.

Anttila–Kilpilahti-voimajohtoreitillä tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole pohjavesialueita, mutta noin 30 metrin etäisyydellä lähimmästä johtovaihtoehdosta A sijaitsee yksi lähde. Lähde sijoittuu tuoreehkojen

hakkuualojen läheisyyteen ja olemassa olevalle voimajohtoalueelle nykyisen 450 kV:n Nikuviken-Anttila-johdon itäpuolelle. Maastokäynnin perusteella kohteen luonnontilaisuus on nykyisellään voimakkaasti heikentynyt eikä lähde siten täytä vesilain 2:11 §:n määritelmää. Kohde on kuitenkin hyvä huomioida pylvässijoittelussa viemällä pylväsrakenteet mahdollisimman etäälle lähteen sijainnista. Vaikutukset kyseiseen lähdekohteeseen jäävät kuitenkin kokonaisuutena arvioiden merkityksettömiksi lähteen sijoituksessa olemassa olevan johtoaukean toiselle puolelle, johon ei tulla toteuttamaan missään hankevaihtoehdossa toimenpiteitä.

Rakentamisen aikana lähialueen ojiin ja muihin pienvesiin voi aiheutua lisääntyntä kiintoaineskuormitusta, mutta vaikutus on paikallinen ja lyhytaikainen. Toiminnan aikana voimajohdoista ei aiheudu pintavesistöille haitallisia vaikutuksia. Valtaosa uomastosta on metsätalouden tarpeisiin kaivettuja tai muun maankäytön seurauksena muokattuja ojia. Luonnontilaisemmat uomat on käsitelty erikseen kasvillisuusvaikutusten yhteydessä.

Vaikutuksia maa- ja kallioperään aiheutuu rakentamisen aikana perustustyövaiheessa. Vaikutukset ovat paikallisia ja pylväspaikkakohtaisia riippuen perustuspaikan maaperästä ja kyseisen pylvään perustamistavasta. Voimajohtoreitin alueella ei sijaitse arvokkaita geologisia kohteita ja happamien sulfaattimaiden esiintymistodennäköisyys on alueella pääosin hyvin pieni. Hankkeen vaikutukset kallio- ja maaperään arvioidaan jäävän pieniksi. Maaperän ominaisuudet ja yksittäisten pylväiden perustustavat tarkentuvat teknisen suunnittelun edetessä, mutta vaikutusten voi arvioida kaikissa tapauksissa jäävän lähinnä paikallisiksi ja ajoittuvan lähinnä rakentamistoimien aikaisuuteen. Vaihtoehtojen välillä ei ole merkittävää eroa, vaan mahdolliset maa- ja kallioperään kohdistuvat vaikutukset ovat paikallisia ja määräytyvät yksittäisten pylväspaikkojen sijoittumisen perusteella.

Kokonaisuutena arvioiden hankkeen liikenteeseen, liikenneturvallisuuteen ja tekniseen huoltoon kohdistuvat vaikutukset ovat vähäisiä. Valittavalla toteutusvaihtoehdolla ei ole käytännössä merkitystä liikennemäärien näkökulmasta.

Hankkeen vaikutukset elinkeinoihin ja talouteen ovat kokonaisuutena arvioiden positiivisia, sillä hanke mahdollistaa Kilpilahden alueen teollisuustoimintojen kehittymistä lisäämällä sähkön saatavuutta sekä parantamalla toimitusvarmuutta alueella. Hanke mahdollistaa myös teollisuuden sähköistymistä alueella, millä voi olla epäsuoria vaikutuksia elinkeinoelämälle ja investoinneille. Voimajohdon rakentaminen työllistää myös lyhytkestoisesti esimerkiksi maanrakennusurakoitsijoita.

Metsätaloudelle aiheutuu laajenevasta johtoaukeasta sekä uutena toteutettavista johto-osuuksista haittaa, kun alueita poistuu metsän kasvatuskäytöstä. Peltoalueilla voimajohto aiheuttaa pylväspaikkojen ympäristössä rajoituksia viljelykäytölle. Peltoalat, joita viljelyrajoitteet koskevat, sijoittuvat nykyisten voimajohtojen reitille, jolloin viljelyyn kohdistuvia rajoitteita on jo nykytilanteessa.

Hankkeen toteuttaminen aiheuttaa lyhytkestoisesti meluvaikutuksia rakennusvaiheessa hakkuista, pylväiden kokoamisesta sekä muusta rakentamisesta. Lisäksi melua aiheutuu työkoneista. Voimajohtotyömaiden meluvaikutukset jäävät kuitenkin suhteellisen paikallisiksi ja ne siirtyvät työmaan edetessä, joten kokonaisvaikutus melun osalta jää hyvin vähäiseksi. Toimintavaiheessa voimajohdoista ei aiheudu meluvaikutuksia. Johtoaukeiden huoltotoimenpiteisiin kuuluvien vesakoiden raivausten aikana (noin 5-7 vuoden välein) aiheutuu vähäistä ja lyhytkestoista meluhaittaa.

Voimajohdosta saattaa tietyissä olosuhteissa aiheutua koronamelua (voimajohdon läheisyydessä ajoittain kuuluva sirisevä ääni), mutta sen vaikutukset rajoittuvat muutaman kymmenen metrin etäisyydelle ilmajohtojen välittömään läheisyyteen. Koronamelua esiintyy lähinnä 400 kV:n jännitetasolla (Fingrid Oyj).

Lieventämistoimet

Voimajohtohankkeiden haitallisia vaikutuksia voidaan lieventää pylväiden sijoittelulla ja teknisillä ratkaisulla tarkemman suunnittelun yhteydessä. Voimajohdon rakentaminen aiheuttaa lyhytkestoista häiriötä lähiympäristön asukkaille ja virkistyskäyttäjille, kun johtoa rakennetaan. Rakentamisen aikaisia haittoja voidaan vähentää rakennustöiden ajoittamisella ja tiedottamisella.

Luontoarvokohteiden osalta haitalliset vaikutukset voidaan pitkälle ehkäistä sijoittamalla voimajohtopylväät etäälle kyseisistä kohteista ja suorittamalla rakennustyöt niin, ettei kohteille tai suojeltavien lajien elinympäristöille kohdistu toimenpiteitä.

Pintavesivaikutuksia esimerkiksi purouomiin ja lähdekohteisiin ehkäistään lähtökohtaisesti pylväiden sijoitussuunnittelulla siten, että ne pyritään sijoittamaan mahdollisimman etäälle virtavesien uomien penkoista. Rakentamisen aikana työkoneilla liikuttaessa tulee varoa pintavesiuomia.

Hankkeen kielteisiä ilmastovaikutuksia voidaan vähentää välttämällä kokonaan uusien maastokäytävien raivaamista. Hiilinielujen ja -varastojen menetys uuden osittain raivattavan johtoalueen osalta on kuitenkin kokonaisuuden kannalta vähäinen, ja haitallisten vaikutusten merkitys hankkeen myönteisiin ilmastovaikutuksiin nähden pieni. Rakentamistyön aikana kuljetuksen kasvihuonekaasupäästöjä voidaan vähentää mm.

käyttämällä raskaassa liikenteessä vähintään Euro VI -päästöluokitusta, hankkimalla kuljetuksia yhtiöiltä, jotka suosivat vähäpäästöisiä ajoneuvoja tai käyttävät uusiutuvia polttoaineita. Lisäksi yksi tapa vähentää kuljetuksista aiheutuvia päästöjä on ajaa energiataloudellisesti täysiä kuormia. Rakennustyömaalla lisäksi työkoneista aiheutuvia päästöjä voidaan vähentää lisäämällä sähköisten työkoneiden osuutta sekä ottamalla käyttöön uusiutuvaa polttoöljyä.

Maisemaan kohdistuvia haittoja voidaan lieventää valikoivalla raivauksella, esimerkiksi jättämällä sopivissa luonnonympäristöissä johtoaukealle matalakasvuista kasvustoa ja suosia hidaskasvuisia puulajeja. Johtoalueen ympärillä tulee säilyttää suojapuustoa niin lähellä kuin mahdollista, vaarantamatta voimajohdon toimintavarmuutta ja sähköturvallisuutta. Tällöin visuaalinen haitta jää vähäisemmäksi.

Rakentamisen aikana työmaa-alue tulee pitää mahdollisimman pienenä. Rakentamisen aikaisina kulkureitteinä pyritään hyödyntämään alueella jo olemassa olevia teitä sekä nykyistä johtoaukeaa, jotta uusien teiden rakentamiselta vältytään.

5 Asian käsittely

Viranomaisten kuuleminen

Uudenmaan ELY-keskus on 1.11.2024 pyytänyt seuraavien viranomaisten ja hankkeiden kannanottoa YVA-menettelyn tarpeellisuudesta hankkeessa.

- Porvoon kaupunki, ympäristönsuojelu
- Porvoon kaupunki, kaavoitus
- Porvoon museo/Itä-Uudenmaan vastuullinen aluemuseo
- Porvoon kaupunki ympäristöterveydenhuolto
- Sipoon kunta, ympäristövalvonta
- Sipoon kunta, kaavoitus
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto, ympäristöterveys
- Säteilyturvakeskus
- Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
- Uudenmaan liitto
- Väylävirasto
- Fingrid Oyj
- Itärata Oy

Uudenmaan liitto katsoo, että tässä hankkeessa kynnys YVA-menettelyn tarpeellisuudesta ei ylity. Koska kyseessä on olemassa olevalle johtokäytävälle tai sen rinnalle toteutettava voimajohto, ei merkittäviä ympäristövaikutuksia juurikaan ole. Hankealue on jo suurelta osin

voimakkaasti ihmistoiminnan muokkaamaa ja siellä ei juurikaan ole merkittäviä ympäristöarvoja. Hanke ei ole ristiriidassa maakuntakaavan tavoitteiden kanssa eikä vaikeuta sen toteutumista.

Porvoon kaupunkikehityslautakunta katsoo, että hanke ei edellytä YVA-menettelyä. Suunniteltujen voimalinjojen liittyminen Anttilan sähköasemaan tulee tutkia huolellisesti ja niin, että muut liittyvät hankkeet otetaan huomioon. Maankäytön muutostarpeiden yhteensovittamisesta on käytävä keskustelua. Kaupunki edellyttää edelleen, että uuteen maastokäytävään sijoittuville reittivaihtoehdoille on tutkittava uusia ratkaisuja aiempien lausuntojen mukaisesti.

Väylävirasto katsoo, että hankkeen suunnittelussa tulisi harkita ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, jos yhteysviranomainen katsoo, että hankkeella voi olla merkittäviä kokonaisvaikutuksia. Jos YVA-menettelyä ei tulla soveltamaan, tulee vaikutukset liikenteeseen ja liikenneväyliin arvioida tarkemmin hankkeen jatkosuunnittelussa. Esitetyt voimajohtojen reittivaihtoehdot risteävät maanteiden ja risteävät tai sivuavat rautateiden kanssa. Tämän johdosta hankkeella on vaikutuksia liikenteeseen ja liikenneväyliin erityisesti hankkeen rakentamisvaiheessa. Hankkeen rakentamisesta tai sen toiminnasta ei saa aiheutua vaikutuksia, jotka voisivat heikentää liikenteen sujuvuutta, liikenneturvallisuutta tai liikenneväylien kantavuutta.

Itä-Uudenmaan alueellinen vastuumuseo (Porvoon museo) ei näe ympäristövaikutusten arviointia tarpeellisena, jos (museon)lausunnossa mainitut asiat huomioidaan hankkeen suunnittelussa. Museo katsoo, että hankkeessa on tunnistettu riittävästi rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman arvot sekä vaikutusten minimoinnin keinot. Hankkeeseen liittyen on toteutettu arkeologinen inventointi, jossa ei löytynyt uusia arkeologisen kulttuuriperinnön kohteita. Muiden hankkeiden yhteydessä tehdyissä inventoinneissa on paikannettu uusia arkeologisen kulttuuriperinnön kohteita Anttilan sähköaseman eteläpuolelta, etenkin Porvoon ja Sipoon väliseltä rajalinjalta. Jos hankkeen vaikutusalueelle on tullut inventointien myötä uusia arkeologisen kulttuuriperinnön kohteita, hankkeen vaikutusta näihinkin kohteisiin tulee tarkastella. Lisäksi Borgby Götstenen/Göthasteen -kohteeseen havaittiin liittyvän aiemmin havaitsematon kivirakenne Kuninkaantien pohjoispuolella, joten kohteen uusi laajuus tulee huomioida pylvässuunnittelussa. Rakennusvaiheen lisäksi arkeologisen kulttuuriperinnön suojelu tulee huomioida voimajohtolinjan käyttövaiheessa.

Porvoon kaupungin ympäristöterveysjaosto katsoo, että YVA:lle ei ole terveydensuojelulain mukaista tarvetta, koska suunnitellun toiminnan vaikutusalueella ei ole lähellä olevaa asutusta.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat vastuualueen ympäristöterveydenhuoltoyksikkö katsoo, että ympäristöterveyden näkökulmasta hankkeesta ei aiheudu sellaisia merkittäviä vaikutuksia väestön tai ihmisten terveydellisiin olosuhteisiin, että ympäristövaikutusten arviointimenettely hankkeessa olisi tarpeen. Voimajohtojen rakentamisvaiheessa on tarpeellista selvittää, sijaitseeko voimajohtolinjan lähialueella talousvesikaivoja, jotta niiden sijainti voidaan rakentamisessa tarvittaessa ottaa huomioon ja estää mahdolliset vaikutukset talousveden laatuun ja määrään.

Sipoon kunta ei välttämättä katso, että YVA-lain edellytykset täyttyvät tässä hankkeessa. Sipoo kuitenkin katsoo, että yhteensovittaminen vähintään eri hanketoimijoiden ja Sipoon kunnan välillä Anttilan sähköaseman ympäristössä on tarpeellista. Sipoon kunnan puolella on hankkeen vaihtoehtojen läheisyydessä meneillään useita hankkeita. Sipoon kunta katsoo, että vireillä olevat hankkeet sekä Sipoon kunnan aikeet asemakaavoittaa alueelle merkittävän mittaluokan datakeskus ovat hyvin vaikeasti yhteensovitettavissa. Voimajohtojen mahdolliset uudet liittymälinjaukset Anttilan sähköaseman kohdalla eivät saa vaarantaa Sipoon kunnan tulevaa asemakaavoitusta yleiskaavan mukaiselle työpaikka-alueelle.

Itärata Oy toteaa, että voimajohtohanke ei yksin eikä Itäradan kanssa muodosta sellaisia merkittäviä ympäristövaikutuksia, että se edellyttäisi YVA-menettelyä. Itärata toteaa, että näiden kahden hankkeen suunnittelun jatkuessa on tarkoituksenmukaista yhdistää suunnittelu siten, ettei rakennusvaiheessa synny tarvetta voimajohtopylväinen siirtämiselle.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen

Uudenmaan ELY-keskus on 24.1.2025 varannut Neste Oyj:lle mahdollisuuden antaa vastine annetuista lausunnoista. Neste Oyj ilmoitti 28.1.2025 ettei anna vastinetta.

6 ELY-keskuksen ratkaisun perustelut

Neste Oyj:n Anttila – Kilpilahti voimajohdot -hankkeeseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (252/2017) mukaista arviointimenettelyä.

YVA-menettelyn soveltaminen hankeluettelon perusteella

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä edellyttävät sellaiset hankkeet ja niiden muutokset, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia (YVA-laki 3 § 1 mom.). Hankkeet, joihin sovelletaan

aina arviointimenettelyä, on määritelty YVA-lain liitteenä 1 olevassa hankeluettelossa.

Sähkönsiirtoa koskee hankeluettelon kohta 8) energian ja aineiden siirto ja varastointi alakohta c) vähintään 220 kilovoltin maanpäälliset voimajohdot, joiden pituus on yli 15 kilometriä.

Hankkeessa on kyse 400 ja 400 + 110 kilovoltin voimajohdoista, joiden pituus on pisimmässä vaihtoehdossa noin 11 kilometriä.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely ei ole tarpeen tässä hankkeessa YVA-lain liitteen 1. hankeluettelon perusteella.

YVA-menettelyn soveltaminen yksittäistapausharkinnan perusteella

YVA-menettelyä sovelletaan YVA-lain 3 §:n 2 momentin perusteella myös hankeluettelon soveltamisalaan kuulumattomaan hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen YVA-lain liitteessä 1 mainittujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Mitään hanketyyppejä tai kokoluokkaa ei ole ennakolta poissuljettu arviointimenettelyn soveltamisalasta. Soveltamisalan lähtökohtana ovat todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset.

Anttila – Kilpilahti voimajohdot -hankkeella ei ole käytettävissä olevilla tiedoilla tunnistettavissa todennäköisiä merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, jotka kokonaisuutena olisivat rinnastettavissa YVA-lain hankeluettelon hankkeeseen. Kun otetaan huomioon hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne sekä alueelle jo laaditut suunnitelmat ja selvitykset sekä se, että lähialueella ei ole tiedossa sellaisia muita hankkeita, joilla olisi merkittäviä yhteisvaikutuksia käsiteltävän hankkeen kanssa, Uudenmaan ELY-keskus katsoo, ettei kyse ole ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitetusta hankkeesta, johon arviointimenettelyä olisi sovellettava.

Päätöstä tehtäessä on huomioitu hanketoimijan toimittamat aineistot: Lisäksi on huomioitu ELY-keskuksen YVA-menettelyn tapauskohtaisesta soveltamisesta pyytämät lausunnot.

Mikäli hanke muuttuu merkittävästi nyt esitetystä tai sitä myöhemmin laajennetaan, tulee YVA-menettelyn tarve arvioida uudestaan.

Hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne sekä haittojen välttämisen- ja ehkäisemistoimenpiteet

Hanke ei ole ristiriidassa voimassa olevien kaavojen kanssa, mutta yhteensovittamista käynnissä olevien kaavahankkeiden kanssa on tarpeen

tehdä. Hankealueen nykyinen maankäyttö ei olennaisesti muutu hankkeen myötä. Voimajohto kuitenkin rajoittaa alueidenkäytön mahdollisuuksia läheisyydessään.

Hankealueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei ole luonnonsuojelualueita tai muita ympäristön arvokohteita, joihin arvioitaisiin kohdistuvan todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia. Tarkemmassa suunnittelussa ja rakentamisessa on mahdollista huomioida metsä- ja vesilain mukaiset kohteet ja purot sekä Fågelmossenin suoalue.

Voimajohdot aiheuttavat alueen linnustolle törmäysriskin. Törmäysriskiä voidaan pienentää käyttämällä lintupalloja, heijastimia tai spiraaleja, jotka parantavat voimajohtojen erottuvuutta.

Hankkeesta ei aiheudu merkittäviä vaikutuksia ihmisten elinoloihin tai terveyteen. Voimajohtolinjan välittömään läheisyyteen ei sijoitu asuinrakennuksia. Vaikutukset virkistyskäyttöön alueella ovat lyhytkestoisia

Nykytilanne huomioiden korkeampien voimajohtopylväiden erottuvampi näkyvyys maisemassa voidaan katsoa vähäiseksi vaikutukseksi. Anttilan sähköaseman läheisyydessä voimajohdot ovat maisemallisesti hyvin hallitseva elementti.

Uusien johtoaukeiden toteuttaminen ja vanhojen johtoaukeiden leventäminen vähentää hiilinieluja alueella, mutta vaikutus voidaan katsoa sekä alueellisella että valtakunnallisella tasolla vähäiseksi.

Hankkeen vaikutuksia on mahdollista lieventää erilaisin keinoin sekä rakentamisen aikana että käyttövaiheessa.

ELY-keskus katsoo, etteivät hankkeen sijainti tai ominaisuudet aiheuta ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tarvetta. ELY-keskus katsoo, että hanke on kokonaisuutena kooltaan ja kokoon liittämisiltä vaikutuksiltaan pienempi kuin hankeluettelossa tarkoitettu hanke, eikä näin ollen edellytä YVA-menettelyä. Eri reittivaihtoehtojen välillä ei ole merkittäviä eroja vaikutusten suhteen.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Hankkeen yhteisvaikutuksiksi on arvioitu ympäristöselostuksessa Itäradan linjauksen huomioiminen pylvässijoittelussa sekä Anttilan sähköaseman ympäristön maisemalliset yhteisvaikutukset muiden suunnitteilla olevien voimajohtohankkeiden kanssa.

ELY-keskus katsoo, että hankkeella ei ole merkittäviä yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa. Se, että osalle hankealueesta sijoittuu useita yhteensovittavia hankkeita ei yksinään ole YVA-lain tarkoittama merkittävä ympäristövaikutus. Erityisesti Anttilan sähköaseman

läheisyydessä suunnitteilla olevien hankkeiden ja kaavojen yhteensovittaminen vaatii yhteistyötä sekä kunnilta että toimijoilta ja siihen tulee kiinnittää erityistä huomiota. ELY-keskus muistuttaa, että Anttilan alueen suunnittelussa täytyy huomioida sähköaseman tulevaisuuden laajenemismahdollisuudet ja varata riittävästi tilaa voimajohtojärjestelyille sähköaseman ympäristössä.

7 Jatkotoimenpiteitä ja suosituksia

Uudenmaan ELY-keskus suosittelee, että kaikki selvityksessä esitetyt lieventämiskeinot toteutetaan mahdollisimman laajamittaisina. Herkät kohteet tulee merkitä maastoon ja huomioida rakentamisen aikana. Rakentamisen aikaisiin lievennyskeinoihin ja niiden ohjeistamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

ELY-keskus suosittelee, että rakennustyöt toteutetaan niin, että ne eivät häiritse lintujen pesintää ja soidinkautta arvokkaimmiksi tunnistetuilla alueilla. Tunnistetut ja todennäköiset kanalintujen pesintä ja soidinalueet tulee huomioida myös törmäysten ehkäisyn osalta. Tunnistetuilla lintujen törmäysriskialueilla tulee toteuttaa lieventämiskeinoja.

Jatkosuunnittelussa ja rakentamisvaiheessa tulee varmistaa, että arvokkaille suoalueille (Fågelmossenin pohjoisosa ja Flymossen) ei kohdistu luontotyyppejä tai lajien elinympäristöjä heikentäviä tai suon hydrologiaa voimakkaasti muuttavia toimenpiteitä.

Anttilan sähköaseman ympäristössä tulee tarkemmassa suunnittelussa varmistaa eri hankkeiden yhteensovittamismahdollisuudet hankkeiden suunnittelutilanteet ja -vaiheet huomioiden.

8 Selvilläolovelvollisuus

Vaikka hankkeeseen ei sovellettaisi arviointimenettelyä, on hankkeesta vastaavan sen lisäksi, mitä erikseen säädetään, oltava riittävästi selvillä hankkeensa ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää (YVA-laki 31 §).

9 Sovelletut säännökset

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-laki 252/2017): 3, 11, 12 13, 31 ja 37 § sekä liitteet 1 ja 2.

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-asetus 277/2017): 1§.

Hallintolaki (434/2003): 34, 60 §

10 Muutoksenhaku

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä. (YVA-laki 37 § 1 momentti).

Muilla tahoilla ei ole valitusoikeutta tästä päätöksestä. Se, jolla on oikeus hakea muutosta hanketta koskevaan lupapäätökseen, saa kuitenkin hakea muutosta päätökseen, jolla on katsottu, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettely ole tarpeen, samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta lupapäätöksestä valitetaan (YVA-laki 37 § 2 momentti).

11 Päätöksestä tiedottaminen

Päätös julkaistaan sähköisesti ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/yva-paatokset/uusimaa ”Energian ja aineiden siirto sekä varastointi” – toimialan päätöksissä.

Uudenmaan ELY-keskus antaa päätöksen tiedoksi myös julkisella kuulutuksella. Kuulutus ja päätös ovat nähtävillä Uudenmaan ELY-keskuksen verkkosivuilla ja ilmoitus kuulutuksesta pyydetään julkaisemaan Sipoon kunnan ja Porvoon kaupungin verkkosivuilla.

Päätös lähetetään todisteellisenä tiedoksiantona VismaSign-palvelun kautta hankkeesta vastaavalle sekä sähköpostilla tiedoksi lausunnon antajille.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Annukka Engström ja ratkaissut alueidenkäyttöpäällikkö Tuomas Autere.

Jakelu

Porvoon kaupunki, ympäristönsuojelu
Porvoon kaupunki, kaavoitus
Porvoon museo/Itä-Uudenmaan vastuullinen aluemuseo
Porvoon kaupunki ympäristöterveydenhuolto
Sipoon kunta, ympäristövalvonta

28.2.2025

Sipoon kunta, kaavoitus
Etelä-Suomen aluehallintovirasto, ympäristöterveys
Säteilyturvakeskus
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Uudenmaan liitto
Väylävirasto
Fingrid Oyj
Itärata Oy

Tämä asiakirja UUELY/2888/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument UUELY/2888/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Engström Annukka 28.02.2025 13:10

Ratkaisija Autere Tuomas 28.02.2025 13:11